

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tyrocinium Artis Oratoriæ Sacræ Et Profanæ

Moine, Joseph

Solodori, 1714

9. De inventione Amplificationis verborum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68834)

Totus ardeat orator. Idcirco sibi vires ad hæc extrema reservet. 7. Naturam in Affectibus provocandis proximè imitetur.

CAPUT IX.

De inventione Amplificationis Verborum.

I. **Q**uotuplex est Amplificatio? Resp. Duplex. *Rezum*, de qua proximis capitibus actum, & *Verborum*, quam nunc, tanquam partem minimè postremam Rhetoricæ fusiùs tractare aggredior.

Amplificatio
verborum
quid.

II. Quid est Amplificatio Verborum? Resp. Est rerum inventarum fusior cum ornatu dilatatio. *Rhetorica convenientiam habet cum Dialectica. Arist. L. I. Rhet. c. I.* Comparat Zeno Stoicus Logicam pugno, Rhetoricam palmæ, seu manui contractæ & exporrectæ; alii conferunt illam tenui rivulo, hanc torrenti latè planitiem obtegenti, quòd, cum utraque amplifcet, Logica id pressius faciat intra limites contractarum ratiocinationum, Rhetorica iisdem quidem & ipsa utatur, sed fusiùs diductis. Validiora certè sunt, quæ in ratiocinatione fundantur, nec animus resistit, ubi videt Religionem concordare cum ratione.

III. Quot

III. Quot modis fit Amplificatio Verborum? Resp. Plurimos quidam afferunt; ego eos seligam, qui meliores videbuntur, & per distincta capita claritatis causâ deducam.

IV. Quod est fundamentum omnis Amplificationis? Resp. Juxta mea principia est Ratiocinatio, de qua idcirco primo loco agendum. Ejus fundamentum.

V. Unde igitur, & qua methodo inchoanda est Amplificatio? Resp. Ordior hinc tradere doctrinam, Libro 6. meliùs exemplis declarandam, quæ uti non penitus nova est, ita pluribus incognita, & fortè, si ritè percipiatur, à pluribus exercenda. Certè novi, qui orationes modo, nunc explicando, componentes miram facilitatem experiantur. Aio igitur, Amplificationem incipiendam à Propositione totius Orationis; hoc modo. Inventâ Propositione forma Syllogismum, vel aliam Argumentationem, cujus Complexio, seu Conclusio contineat hanc ipsam Propositionem Orationis. E. G. Tua Propositionis est: *Qui saepe relabitur in peccata mortalia, aliquando inopinatò non surget.* Hinc confice istum Syllogismum: *Non possumus surgere à lapsu in peccatum mort. sine speciali gratia Dei. Qui frequenter relabitur in peccata mort. aliquando inopinatò non habebit talem specialem gratiam Dei: Igitur qui frequenter relabitur in peccata mortalia, aliquando inopinatò non surget.* Jam ex Modus per Ratiocinationem.

hac & similibus Argumentationibus, quæ sunt fundamentum & synopsis totius Orationis, sume pro Exordio illam partem (sive sit Major, sive Minor propositio Syllogismi, quas duas partes Rhetorica Propositionem & Assumptionem vocat) quæ probatione minùs indiget. Illam, quæ probationem desiderat, serua pro Confirmatione. Ex Complexione seu Conclusionem istius Syllogismi confice Epilogum. Quo fiet, ut, quemadmodum oportet, idem, licet non eodem modo, nec iisdem verbis, dicas in Epilogo, quod dixisti in Propositione totius Orationis, atque ab ejus principio usq; ad finem inhæreas tuo proposito, hac primaria Argumentatione velut cancellis inclusus. Dum contrà videmus, quòd non raro liber orator ita evagetur, ut planè suæ propositionis oblitus aliud in Epilogo conficiat, quàm quod initio proposuit. Quodsi modus iste nihilominus tibi forsan non probeatur, per me illo abstine: æquè tamen ad alias orationes, tuo modo faciendas, seruiant, quæ hæcenus dicta sunt, & in sequentibus dicentur.

VI. His positis, quomodo continuatur Amplificatio? Resp. Inhærendo allato exemplo, Major, sive Propositio Syllogismi fundamentalis (sic ipsum vocare placet) est satis liquidæ veritatis. Cùm igitur probatione non egeat, erit materia Exordii, præcisè dilatanda

latanda modo aliquo ex postea referendis. Hanc ita dispone, ut Propositio Orationis sub finem Exordii non tantum quomodo-
 cunque ponatur, sed ita naturaliter ex con-
 stitutione & contextu Exordii nascatur, &
 quasi emanet, ut si quid aliud, quam hanc
 ipsam Propositionem, velles afferre, mini-
 me quadraret. Sed his L. 6. exempla da-
 bunt majorem claritatem. Inde transi ad
 Confirmationem, quæ in hoc argumento as-
 sumenda est ex Minore seu Assumptione
 Syllogismi primarii, cum ista probationem
 requirat. Itaque ex Locis oratoriis quære
 argumenta. V. G. 1. *Quò frequentiores sunt
 lapsus, eò gravius Deus irritabitur.* 2. *Ita irrita-
 tus graviter puniet subtrahendo efficacem gratiam
 resurgendi.* Quæ sunt ambo petita ex Loco
 Effectorum. Hæc argumenta iterum dilata
 per argumentationem hoc modo: Primum.
*Cum Deus quolibet peccato irritetur, tanto magis
 irritabitur, quanto infidelitas gratiæ exhibita fuit
 major. Tanto hæc est major, quanto frequentior:*
*Igitur quanto infidelitas Gratia exhibita frequen-
 tior fuit, tanto magis Deus irritabitur.* Secundum.
*Cum quodvis peccatum mereatur pœnam, plura
 graviolem mereantur. Sed non est gravior pœna,
 quam subtractio Gratia efficacia à peccato resur-
 gendi: Igitur plura peccata hanc merentur.* Jam ex
 his Argumentationibus argumentorum su-
 me unam partem post alteram, per modos
 amplificationum dilatandam. Potes autem

incipere à parte, qua lubet, quæque tibi magis idonea videtur pro facienda connectione cum præcedentibus & sequentibus. Uno argumento absoluto fac transitionem ad alterum, modo infra quoque ostendendo. Illud pari ratione rursus amplifica. Sequetur Confutatio, vel Epilogus, cujus amplificandi methodum suo loco declarabo. Hunc modum argumenta per argumentationes dilatandi Ciceroni fuisse usitatum, demonstrant Freigius in Coñent. in Cicer. & P. du Cygne in Analyfi Ciceron.

VII. Quid verò faciendum, si tam Major quàm Minor postulat probationem? Resp. Erit nihilominus ex duabus his Propositionibus controversis una certior alterâ. Certiorem, si lubet, adhibere poteris pro materia Exordii, in quo necesse erit illam breviter rationibus stabilire. Quoniam tamen periculum est, ne propter has probationes Exordium ultra convenientem magnitudinem excrescat, suaserim utramque propositionem dubiam ad Confirmationem transferre, probandam. At unde dein Exordium? Resp. Ex visceribus causæ, h.e. argumentis secuturis, jam in Exordio aliquo modo indicatis; prout aliàs dicetur. Interim constet ex modò dictis, argumentationem esse fundamentum Dilatationis, quam propterea oportet primo loco declarare. Sit igitur

CA-